

א' באייר התשפ"ב

2 במאי 2022

לכבוד

שרת הפנים, איילת שקד

משרד הפנים

ירושלים

בדואר אלקטרוני ובפקס

כב' השרה,

הנדון: חשש לשיבוש הליכי משפט ו"פורום שופינג" – רשות האוכלוסין וההגירה

1. ביום 1.5.2022 פורסמה בעיתון גלובס כתבה מאת העיתונאי אבישי גרינצייג¹, ולפיה על רקע חוסר שביעות רצון ברשות האוכלוסין וההגירה (להלן: "הרשות") מפסיקותיה של כב' השופטת מיכל אגמון גונן, שופטת בית המשפט לעניינים מנהליים בתל אביב, הורית לשנות את נוהל עבודת הרשות, כך שהחלטות הרשות בבקשות כניסה לישראל של פליטים מאוקראינה, ייחתמו ע"י מנכ"ל הרשות, מר תומר מוסקוביץ.
2. לפי תקנות הכניסה לישראל (סדרי הדין והמינהל בבית דין לעררים) תשע"ד-2014 (להלן: "התקנות") יידונו עררים שיוגשו על החלטות הרשות בבקשות שייחתמו ע"י מנכ"ל הרשות כאמור, בפני בית הדין לעררים במחוז ירושלים. כפועל יוצא מכך, תהא הסמכות לדון בערעורים על החלטות בית הדין לעררים בעניינים הנ"ל נתונה לבית המשפט המחוזי בירושלים, בשבתו כבית משפט לעניינים מנהליים.
3. העובדות אשר פורסמו בכתבה הנזכרת, ככל שאכן יש בהן אמת, מעלות חשש כבד כי הרשות, בהוראתך או בהנחייתך, פעלה בדרך הידועה כ"פורום שופינג", כדי לייחד את הסמכות לדון בערעורים על החלטות בית הדין לעררים, כאמור, לבית המשפט המחוזי בירושלים, בשל חוסר שביעות רצון מפסיקה של בית המשפט המחוזי במחוז אחר. אם אכן כך הם פני הדברים, הרי יש בכך משום שימוש לרעה בהליכי משפט ממש, על ידי רשות מרשויות המדינה, וניסיון פסול להשפיע על תוצאות הליך שיפוטי באמצעות הכוונת ההליכים לבית המשפט, אשר נראה בעיני הרשות "ידידותי" לעניינה.
4. מושכל יסוד הוא, כי עיקרון שלטון החוק ופסיקת בתי המשפט מחייבים את רשויות המדינה, ואם סבורה המדינה כי בית המשפט שגה בהחלטתו, פתוחה בפניה הדרך להשיג עליה בפני ערכאת הערעור.
5. ברי, כי העיקרון הנזכר אינו עולה בקנה אחד עם "פורום שופינג" פסול, הנובע, על פי מה שפורסם, מחוסר שביעות רצון מהחלטות של שופטת של בית המשפט המחוזי, אשר דנה בערעורים הנ"ל. התנהלות הרשות, כמבואר לעיל, פוגעת בעיקרון שלטון החוק, פוגעת בעיקרון השוויון בפני החוק ובאמון הציבור במערכת המשפט, ועושה שימוש נפסד בכוחה של הרשות לנתב את הליכי הערעור לערכאה השיפוטית הנראית לה נוחה לעניינה.

¹<https://www.globes.co.il/news/article.aspx?did=1001410769>

6. הדברים האמורים מקבלים משנה חומרה על רקע פרסומים בדבר תלונה שהוגשה ליועצת המשפטית לממשלה על ידי כב' השופטת מיכל אגמון גונן, על ניסיון להשפעה פסולה על החלטותיה, ודברים קשים אשר נאמרו על ידה, בדבר ניסיון להתערב בעצמאותה השיפוטית, ולגרום לה לשנות פסיקותיה בהליכים שיפוטיים הנוגעים לכניסתם של פליטים מאוקראינה לישראל.
7. בתגובת משרד הפנים לכתבה נאמר כי "ההחלטה הועברה לידי מנכ"ל רשות האוכלוסין כדי ששיקול הדעת על סירוב כניסת אזרחי אוקראינה לישראל יהיה בידי הגורם הבכיר ביותר, לאור הנסיבות המיוחדות של המשבר בין המדינות".
8. נוכח החשש הכבד, כי שיקולים זרים עמדו ביסוד ההוראה הנזכרת, לפיה החלטות הרשות בבקשות כניסה לישראל של פליטים מאוקראינה ייחתמו ע"י מנכ"ל הרשות, יש להשיב את הדברים לקדמותם. הרשות תהא רשאית לפנות לראשת בית הדין, כב' הדיינית מיכל צוק שפיר, ולבקש כי תעשה שימוש בסמכותה לפי סעיף 2ב לתקנות, ולהורות כי עררים הנוגעים לכניסת פליטים מאוקראינה יידונו בפני בית הדין לעררים במחוז תל אביב, ובהתאם, ערעורים על החלטות בעררים אלה יידונו בבית המשפט לעניינים מנהליים בתל אביב.
9. בדרך זו יהיה מנכ"ל הרשות הגורם המקבל את ההחלטה נוכח "הנסיבות המיוחדות של המשבר בין המדינות" (לשון תגובת משרד הפנים), ויוסר החשש כי מאחורי ההוראה עומד רצון להעביר את הסמכות מבית המשפט לעניינים מנהליים במחוז תל אביב. יצוין, כי עד כה נידונו העררים במחוז תל אביב, ויש להניח כי הגורמים הרלוונטיים (הן בבית הדין והן בבית המשפט) רכשו מומחיות וניסיון בעררים כאלה. מכאן, שבהתאם להוראות תקנה 2ב(ב) לתקנות, בהעברת עררים אלה למחוז תל אביב טמונה תועלת למערכת בתי המשפט ובתי הדין, וכן למתדיינים.
10. ברי, כי סירוב הרשות לפעול כמוצע לעיל יבסס את החשש, כי כל מטרתה של ההוראה הנזכרת הינה להעביר את סמכות הדיון מבית המשפט לעניינים מנהליים בתל אביב, והדבר יעצים את הפגיעה בעיקרון שלטון החוק ובאמון הציבור.
11. אשר על כן, הנך מתבקשת לבטל את ההוראה הנזכרת בפתח מכתבנו לעיל, או להורות לרשות לפעול כמוצע לעיל, ובכל מקרה להימנע משינוי מצב הדברים, שיש בו בכדי לשלול מבית המשפט לעניינים מנהליים בתל אביב את הסמכות לדון בערעורים על החלטות בית הדין לעררים, בעניין כניסתם של פליטים מאוקראינה.
12. התנועה לטוהר המידות שומרת על זכויותיה לרבות הזכות להביא העניין בפני הערכאות המוסמכות.

בכבוד רב ובברכה,

בעז ארד, עו"ד
חבר הצוות המשפטי

אביה אלף, עו"ד
יו"ר הוועד המנהל

העתקים: מנכ"ל רשות האוכלוסין, מר תומר מוסקביץ
מנהל בתי המשפט, כב' השופט יגאל מרזל
ראשת בתי הדין, כב' הדיינית מיכל צוק שפיר